

Bezdroża

travelbook

Maroko

ERGO
HESTIA

Ubezpieczenie
w podróży

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Aurelia Hołubowska

Korekta: Barbara Faron

Redakcja techniczna i skład: MSP Studio Magdalena Suchy-Polańska

Opracowanie kartograficzne: Magdalena Krocak

Źródło danych kartograficznych: OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt okładki: hotmedia

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bemar1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-246-8566-0

Copyright © Helion, 2014

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Kup książkę

Poleć książkę

Wydawnictwo
Bezdroża

NA LIŚCIE UNESCO

Ksar Aït Benhaddou

Zabudowana glinianymi kasbami warowna wioska, przypomina baśniową osadę tajemniczej cywilizacji.

Medyna w Essaouirze

W tym XVIII-wiecznym mieście białe ściany domów kontrastują z szarością potężnych fortyfikacji.

Medyna w Marrakeszu

Pełna tajemniczych zaułków i wąskich uliczek niezwykle malownicza medyna jest najczęściej odwiedzanym miejscem w Maroku.

Medyna w Tetuanie

Nieco andaluzyjska w charakterze medyna, pozostałość po pierwszych mieszkańcach, muzułmańskich uciekinierach z hiszpańskiej Andaluzji.

Stanowisko archeologiczne Volubilis

Ruiny miasta to jedno z świadectw kolonizacji Maroka przez Imperium Romanum. Wrażenie robią świetnie zachowane mozaiki zdobiące niegdyś wille zamożnych mieszkańców.

Stara portugalska część El-Jadidy

Warowne miasteczko otoczone ogromnymi bastionami, z tajemniczą gotycką cysterną na wodę.

Zabytkowe miasto Meknes

Mauzoleum Mulay'a Ismaila, jednego z najpotężniejszych władców Maroka, znajduje się w sercu wzniesionej przez niego stolicy.

Medyna w Fezie

Niemal niezmienną od setek lat medyna wciąż żyje własnym rytmem, wyznaczanym przez wołanie muezina.

INNE CIEKAWE ZABYTKI

Kasba Taourirt w Ouarzazate

Część kasby wciąż jest zamieszkała, druga połowa to labirynt pustych pomieszczeń, udostępniony zwiedzającym.

Meczet Hasana II w Casablance

Największy meczet Afryki Północnej, górujący nad kosmopolityczną, nowoczesną metropolią.

Twierdza Szalla na obrzeżach Rabatu

Porośnięte egzotyczną roślinnością i zamieszkałe przez setki bocianów oraz czapli ruiny warownej nekropolii Merynidów.

Moulay Idriss

Najważniejsze i najświętsze miejsce pielgrzymek marokańskich muzułmanów. Miasto aż do początku XX w. było zamknięte dla niewiernych.

Kutubijja

Znajdujący się w Marrakeszu słynny XII-wieczny meczet z minaretem stał się pierwowzorem dla wielu innych wież.

Pałac Batha w Fezie

Najpiękniejsza rezydencja duchowej stolicy Maroka. W eleganckich wnętrzach zorganizowano muzeum rzemiosła artystycznego.

Pałac El-Bahia w Marrakeszu

Luksusowa rezydencja wezyra Bou Ahmeda z 1890 r. Pałac dostępny dla zwiedzających.

Medresa Ben Youssef w Marrakeszu

Największa średniowieczna szkoła koraniczna w Maroku.

Meczet Hasana w Rabacie

Zachowane fragmenty największej inwestycji budowlanej potężnego sułtana almohadzkiego Jakuba el Mansura.

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

WYDARZENIA KULTURALNE

Festival de Casablanca – Casa Music

Podczas odbywającej się w lipcu najbardziej znanej marokańskiej cyklicznej imprezy występują światowe gwiazdy muzyki.

Festival de Rabat

Impreza odbywająca się na przełomie czerwca i lipca obejmuje: koncerty, wystawy fotograficzne, przedstawienia teatralne i projekcje filmów.

Festival des Andalousies**Atlantiques**

Wrześniowy festiwal sztuki, tańca oraz tradycyjnej i elektronicznej muzyki arabsko-andaluzyjskiej, odbywający się w Essaouirze.

Festival International du Film de Marrakech

Odbywający się w grudniu w Marrakeszu festiwal to wydarzenie o randze światowej.

Festival National des Arts Populaires

W lipcu, w Marrakeszu, odbywają się koncerty tradycyjnej muzyki, pokazy tańców, występy sztukmistrzów i akrobatów oraz imprezy folklorystyczne.

Moussem i targ małżeński w Imilchilu

Wrześniowe święto religijne i targ, na którym spotykają się mieszkańcy odległych górskich wiosek, co stanowi okazję do kojarzenia par małżeńskich.

Moussem w Moulay Idriss

To najważniejsze święto religijne w kraju, upamiętniające syna założyciela Fezu, Idrisa II. Trudno jednak uczestniczyć w tym wydarzeniu, nie będąc wyznawcą islamu.

Printemps Musical des alizés

Odbywający się w maju w Essaouirze cykl koncertów muzyki klasycznej i operowej.

CUDA NATURY

Wąwozy Dadès i Todra

Dwie piękne doliny górskie w Atlasie Wysockim, tworzące oryginalne skaliste kaniony i wąwozy. Berberyjskie gliniane wioski z kasbami pięknie wpisują się w krajobraz zielonych poletek i plantacji palm daktylowych.

Wodospady w okolicy Imouzzar des Ida Outanane

Na północ od Agadiru można oglądać jedno z najpiękniejszych w Maroku wodospadów. Pamiętajmy, że późnym latem lub jesienią zastaniemy tu tylko zagłębienia w skałach...

Jebel Toubkal (4167 m n.p.m.)

Najwyższy szczyt Maroka, Atlasu i całej Afryki Północnej. Mimo budzącej respekt wysokości, jest łatwo dostępny nawet bez sprzętu wspinaczkowego.

Erg Chebbi

Najłatwiej dostępny skrawek pustyni piaszczystej w Maroku. Ogromne wydmy mają tu nawet 150 m wysokości. Można się na nie wdrapać pieszo, „dopłynąć” na grzbiecie wielbłądów, zwanych okrętami pustyni, czy też pokonać je samochodami terenowymi lub quadami.

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Na miejscu

KOMUNIKACJA

Przed przyjazdem do Maroka **samochodem** należy wykupić zieloną kartę, inne polisy nie są w tym kraju uznawane. Lepiej przestrzegać ograniczeń prędkości, zarówno na głównych szosach (100 km/h, na autostradach 120 km/h), jak i w terenie zabudowanym (40 km/h) – częste kontrole radarowe przeprowadza zarówno policja, jak i żandarmeria. W dużych miastach zainstalowane są fotoradary. Szczególną ostrożność należy zachować, jeżdżąc po ciemku – na wsi wiele pojazdów jest nieoświetlonych, a na jezdnię nieoczekiwanie mogą wtargnąć piesi lub zwierzęta.

Jeśli ktoś nie dysponuje własnym autem, być może warto zastanowić się nad jego wypożyczeniem. Podróż samochodem to dobry sposób na wygodne zwiedzanie kraju, a szczególnie tych okolic, gdzie komunikacja publiczna kursuje rzadko, czyli

np. saharyjskiego południa. Najwięcej lokalnych tanich wypożyczalni działa w Marrakechu i Agadirze, sporo jest ich także w Casablance. Najtańsze dostępne samochody to hyundai atos, ostatnio popularnością cieszą się też dacie logan. Tej klasy samochody można wypożyczyć już za ok. 300–350 dh/dzień. Warto rozważyć wypożyczenie auta terenowego, którym można dostać się do wielu ciekawych miejsc niedostępnych dla samochodów osobowych. Za terenówkę trzeba jednak zapłacić więcej – powyżej 800 dh/dzień. Przed podpisaniem umowy koniecznie należy przejrzeć warunki ubezpieczenia (po francusku!) i upewnić się, czy w razie wypadku lub awarii nie zostaniemy obciążeni kosztami droższych napraw. Ubezpieczenie samochodu osobowego obejmuje tylko przejazdy drogami asfaltowymi; przy wynajmie samochodów

terenowych warto sprawdzić, czy pokrycie kosztów napraw dotyczy również uszkodzeń powstałych poza nimi.

Podróżując własnym bądź wypożyczonym samochodem, lepiej nie zabierać przygodnych pasażerów. Marokańskie prawo stanowi, że kierowca odpowiada nie tylko za przewożonych pasażerów, ale także za ich bagaż. Zdarzały się wypadki aresztowania kierowców-turystów za znalezione w bagażu autostopowicza towary, np. narkotyki.

Sieć autostrad w Maroku jest wciąż rozbudowywana. Ich administratorem jest ADM (Société Nationale des Autoroutes du Maroc, www.adm.co.ma). Obecnie można korzystać z autostrad: Rabat – Tanger (A1, 223 km), Rabat – Fez (A2, 207 km), Casablanca – Rabat (A3, 65 km), Tanger – port Tanger-Med (A4, 54 km), Casablanca – El Jadida (w tym obwodnica Casablanki; A5, 114 km), Fez – Oujda (A6, 320 km) oraz Casablanca – Agadir (przez Marrakesz; A7, 80 km). W budowie są odcinki: Berrechid – Beni Mellal, El Jadida – Safi oraz obwodnica

Rabatu. Autostrady są płatne (tylko gotówką!), ale ceny nie należą do wygórowanych.

Główne drogi krajowe są najczęściej doskonałej jakości, czego nie można powiedzieć o drogach lokalnych – zwykle są to wąskie pasy postrzępionego asfaltu z kamienistym poboczem. Zimą (XI–IV) górskie drogi bywają zamykane, czasem na całe tygodnie – należy brać to pod uwagę, planując podróż przez Atlas Wysoki i Średni czy przez najwyżej poprowadzone drogi Rifu. Inne utrudnienie, nawet na skraju Sahary, to koryta okresowych rzek, które po wezbraniu przelewają się ponad niewielkimi przepustami, zalewając jezdnię.

Po Maroku można oczywiście podróżować **autobusami**. Państwowa firma **CTM** (www.ctm.ma) dysponuje nowoczesnymi, klimatyzowanymi autokarami. Koszt przejazdu nimi jest zbliżony do kosztu podróży pociągami; za przewóz bagażu pobierana jest dodatkowa niewielka opłata. W wielu miastach CTM ma własne dworce z przechowalnią bagażu. Z innych dworców korzystają

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Casablanca

Największe miasto Maroka (nieoficjalne szacunki podają, że mieszka tu 5–6 mln osób), znane wśród miejscowych jako Casa, jest pełne sprzeczności. Z jednej strony to wielkie, nowoczesne centrum finansowo-biznesowe, w którym kwitnie marokańska kultura inspirowana zarówno tradycją, jak i nowoczesnymi trendami, z drugiej – ogromne dzielnice biedoty, stanowiące wylęgarnię sfrustrowanych radykalnych działaczy chętnie werbowanych przez fundamentalistyczne odłamy islamu. Szukający zabytków i orientalnego klimatu zapewne będą rozczarowani tym kosmopolitycznym, gwałtownie się rozbudowującym miastem. Podobnie jak miłośnicy filmu *Casablanca*. Pamiątek po sławnym melodramacie Michaela Curtiza nie ma tu

i nie było – ani jedna scena *Casablanki* nie była bowiem kręcona w prawdziwej Casablance. ... Prawie europejski charakter śródmieścia może być jednak interesujący jako miejsce zderzenia tradycji marokańskich muzułmanów z cywilizacją europejską. Tym, co najczęściej przyciąga tu turystów, jest gigantyczny, zbudowany przed kilkunastu laty meczet Hasana II – jedna z największych świątyń muzułmańskiego świata, a zarazem symbol Casablanki.

HISTORIA

Nazwa miasta nawiązuje do białych domów – *casa blanca* – które widzieli z oddali żeglarze europejscy. Wcześniej istniała tu

osada Anfa, znana jeszcze w okresie kolonizacji fenickiej (VI w. p.n.e.). Z czasem stała się ona stolicą wyznającego herezję charydzką silnego berberyjskiego plemienia Berghwata, postrzeganego przez innych muzułmanów jako purytańskie i radykalne. Ich dziełem było m.in. spisanie Koranu w języku berberyjskim. W 1468 r. arabską osadę zajęli Portugalczycy i od początku XVI w. rozbudowywali ją już jako Casa Blancę. Od 1580 r. przez ponad pół wieku rządili tu Hiszpanie.

W 1755 r. miasto zostało doszczętnie zniszczone przez trzęsienie ziemi. Odbudował je sultan Sidi Mohammed. Od połowy XIX w. Casablanca zyskiwała na znaczeniu, bogacąc się na eksporcie wełny owczej, głównie na Wyspy Brytyjskie. W 1907 r. Francuzi rozpoczęli budowę przystani dla statków i uruchomili kolejkę wąskotorową. Wywołało to zaniepokojenie wśród mieszkańców miasta, które przerodziło się

w rozruchy. Nie tylko zniszczono efekty dotychczasowych prac, ale też zamordowano robotników francuskich, włoskich i hiszpańskich. W odwecie Francuzi i Hiszpanie wysłali okręty wojenne, które ostrzelały miasto, oraz osadzili w Casablance garnizony wojskowe, mające za zadanie zapewnić bezpieczeństwo mieszkającym tu Europejczykom. Pięć lat później Francuzi objęli Maroko protektorem, a dzięki zabiegom gubernatora, generała Louisa Herberta Lyauteya, Casablanca zyskała nowe oblicze, stając się nowoczesnym portem i najważniejszym obok Rabatu miastem Maroka. To wówczas powstały zabudowania przy obecnym placu Mohammed V, a nowe koncepcje architektoniczne zrealizował słynny francuski architekt Henri Prost.

W styczniu 1943 r. Casablanca zasłynęła jako miejsce spotkania prezydenta USA Franklina Roosevelta z premierem Wielkiej Brytanii Winstonem Churchillem. Ustalono

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

wówczas, że do końca maja 1943 r. wyzwolona zostanie Afryka Zachodnia i nastąpi inwazja na Sycylię. Przyjęto również plany wojny z Japończykami w celu odzyskania Birmy.

W latach 40. i 50. doszło w Casablance do zamieszek, których celem było zniesienie rządów francuskich. W ich efekcie zginęło prawie 100 Europejczyków. Przeprowadzono kilka zamachów – najgłośniejsze z nich to: wykolejenie pociągu kursującego z Casablanki do Algieru (1953), detonacje bomb w doniosłym dla Francji dniu 14 lipca (1954) czy podłożenie bomby w dzielnicy europejskiej (1955).

Po odzyskaniu niepodległości przez Maroko miasto było świadkiem ważnego spotkania. W 1961 r. przedstawiciele państw afrykańskich zdecydowali tu o utworzeniu Organizacji Jedności Afrykańskiej.

Współczesna Casablanca to najważniejszy port kraju, a także centrum finansowe, gospodarcze i kulturalne. Narastające kontrasty między bogactwem nowoczesnych dzielnic a nędzą otaczających je, zostawionych samym sobie *bidonvilles* – jak nazywa się tutejsze slumsy – były przyczyną wzrostu radykalizmu grup islamskich, które łatwo znalazły posłuch wśród młodzieży z najbiedniejszych dzielnic. Doprowadziło to do krwawych

zamachów, m.in. 16 maja 2003 r. terroryści-samobójcy zaatakowali obiekty cudzoziemskie, w wyniku czego śmierć poniosło 41 osób. Od tamtej pory rząd stara się poprawiać sytuację najbiedniejszych. Powszechny niemal sprzeciw Marokańczyków wobec działań terrorystycznych sprawił natomiast, że zamachy, jak na razie, nie powtórzyły się.

WARTO ZOBACZYĆ

Prócz stojącego poza centrum miasta, na cyplu nad oceanem, meczetu Hasana II w Casablance nie ma wiele do oglądania. Można natomiast chłonąć atmosferę wielkiego miasta, spacerując ulicami dzielnic wzniesionych przez Francuzów, oraz podziwiać niecodzienną architekturę, w której elementy secesyjne i art déco mieszają się z motywami orientalnymi.

Ville Nouvelle

Granicę między starą dzielnicą, czyli medyną, a Ville Nouvelle ('nowe miasto'), wzniesionym przez Francuzów po ustanowieniu protektoratu, stanowi nieregularny **place des Nations Unies** (pl. Narodów Zjednoczonych, dawniej pl. Mohammeda V). Tu spotykają się największe śródmiejskie arterie i wznosi się charakterystyczna wieża zegarowa (*zob. dalej*).

Od place des Nations Unies warto udać się na spacer przez śródmieście Casablanki, oglądając najważniejsze i najciekawsze budynki francuskiej części miasta. Szeroka avenue Hassan II prowadzi na południe, ku rozległemu **place Mohammed V**. Stoją przy nim najważniejsze gmachy publiczne. We wschodniej pierzei placu rzuca się w oczy ogromny **Pałac Sprawiedliwości** (Palais de Justice). Budynek ten wznosił Joseph Marrat w latach 20. ubiegłego wieku. Po południowej stronie króluje jeszcze większy **ratusz** (Vilaya), zwany też prefekturą, zbudowany wg projektu Mariusa Boyera w latach 1928–36. Zdobí go wysoka wieża zegarowa będąca przykładem surowej architektury modernizmu. Za ratuszem widać w ogrodzie palmowym dużą willę zajmowaną przez **konsulat Francji**.

Idąc dalej na południe, wzdłuż avenue Hassan II, mija się rozległy **park Ligue Arabe** ('ligi arabskiej'). Przechodząc jego obrzeżami, wzdłuż boulevard Rachidi, można łatwo trafić do widocznej z daleka katolickiej **katedry Sacré Coeur** z fasadą flankowaną dwiema wieżami. Białą świątynię zaprojektował w 1930 r. Paul Tournon, ale po odzyskaniu niepodległości przez Maroko została zdesakralizowana i dziś

mieści się w niej centrum kultury. Niekiedy za niewielką opłatą można wejść na wieżę i dach budowli.

Najwięcej interesujących kamienic w stylu neomauretańskim i secesyjnym można zobaczyć między place Mohammed V a boulevard Mohammed V. Wśród nich uwagę zwraca m.in. gmach **hotelu Guynemer**. Równie interesująco prezentują się budynki przy rue Chaouia. Przy samym bulwarze Mohammeda V warto zwrócić uwagę na **hale targowe** (Marché Centrale).

▼ Meczet Hasana II w Casablance

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Maroko

- wybrzeże, góry i pustynia
- tajemnice medyn
- orientalna architektura
- gwarne suki
- dzika przyroda
- egzotyczne przyprawy

Maroko to wyjątkowo przyjazny turystom kraj Afryki Północnej. Oszalałymi bogactwem kolorów, smaków i zapachów gwarnych ulic Marrakeszu i tajemniczych zaułków Fezu. Zadziwia liczbą wspaniałych zabytków – śladami wpływów chrześcijaństwa i islamu, przenikania się kultur arabskiej, francuskiej i berberyjskiej. Jeśli dodamy do tego skarby dzikiej przyrody – od błękitnych fal Atlantyku po ośnieżone szczyty Atlasu i jałowe piaski Sahary – przekonamy się, że to Afryka w całej swojej okazałości.

 travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne ułatwią zaplanowanie podróży. Przewodnik uzupełniają czytelne mapy, starannie dobrane zdjęcia i liczne ramki z ciekawostkami. Wszystko to w połączeniu z poręcznym formatem i atrakcyjną szatą graficzną sprawia, że Travelbook to najlepszy wybór dla ciekawych świata.

 Bezdroża
Przewodniki Ludzi Ciekawych

Nr katalogowy: 15874

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-246-8566-0

9 788324 685660 >

Cena 24,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA
 Helion SA